

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра історії та теорії національного і
міжнародного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри історії та
теорії національного і
міжнародного права

Надія ЗАДОРЖНЯ

«09» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політологія

спеціальність 081 Право

ступень вищої освіти бакалавр

Історико-юридичний факультет

Робоча програма з курсу «Політологія» для студентів 3. 4 курсів історико-юридичного факультету за спеціальністю 081 Право.

Розробник:

Задорожня Олена Володимирівна, старша викладачка кафедри історії та теорії національного і міжнародного права.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії та теорії національного і міжнародного права

Протокол від «09» вересня 2019 року №2

Завідувачка кафедри історії та теорії національного і міжнародного права

Надія ЗАДОРОЖНЯ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>08 Право</u> (шифр і назва)	<u>Варіативний компонент</u> (за вибором)	
Змістових модулів – 1	Спеціальність <u>081 Право</u>	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		3-й, 4-й	3-й, 4-й
		Семестр	
		6-й, 8-й	6-й, 8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,5	Ступень вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Вид контролю:	
		<u>залік</u>	<u>залік</u>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/1,8

для заочної форми навчання – 1/10,25

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу:

Метою вивчення курсу “Політологія” є виховання громадянина демократичного суспільства, який володіє певною сумою знань про політичні процеси і явища, функціонування політичних інститутів, здійснення політичної влади, який володіє методикою політичного дослідження, практичними навичками компетентного, конструктивного, відповідального аналізу, правильної поведінки в суспільно-політичній сфері, вміння у рамках Конституції та закону захистити свої інтереси, поважаючи інтереси і права інших людей свого суспільства. Вивчення політології сприяє залученню молодих фахівців до досягнень світової суспільно-політичної думки

Завдання курсу:

теоретичні:

- знати об’єкт та предмет політології, основні етапи розвитку політології;
- знати зміст, структуру і функції політичної влади, принципи її організації і функціонування;
- аналіз місця і ролі держави і політичних партій як інститутів політичної системи;
- визначення структури і елементів політичної культури, основних видів політичної поведінки;

практичні:

- сформувані такі якості, як політична толерантність, готовність до компромісу і партнерства, вміння слухати і розуміти іншого;
- закріпити почуття громадського обов’язку і відповідальності;
- сформувані вміння аналізувати суспільні явища й узагальнювати політичний досвід управління суспільством, прогнозувати політичні події;
- сформувані навички аргументації поглядів, думок, оцінок самостійного формування політичних пріоритетів;
- придбання навичок публічного виступу і спілкування.

Програмні компетентності

ЗК:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- здатність працювати в команді
- здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

СК:

- здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

Програмні результати навчання

- здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту

Міждисциплінарні зв'язки:

Зміст навчальної дисципліни «Політологія» ґрунтується на досягненнях таких навчальних дисциплін, як історія України, філософія, соціологія, конституційне право України. Політологічні знання спираються на принципи комплексного вивчення студентами суспільних наук, що передбачає оволодіння ними низки історичних, філософських, економічних та соціальних дисциплін.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПОЛІТИЧНА НАУКА: ПРЕДМЕТ, СТАНОВЛЕННЯ, МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ВЛАДИ

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.

Політика як соціальне явище. Сутність, структура і функції політики. Політологія в системі суспільних наук. Предмет політології. Закономірності політології. Структура та функції політології. Методологія політології. Категорії політології.

Тема 2. Генезис і розвиток світової політичної думки.

Політичні уявлення Стародавнього Сходу. Політична думка античності: політична програма Платона і Аристотеля. Політична думка Європейського Середньовіччя (Аврелій Августин, Фома Аквінський). Політична думка епохи Відродження (Н. Макіавеллі). Формування раціоналістичних концепцій політики. (Дж. Локк, Вольтер, Монтеск'є, Руссо).

Тема 3. Політико-правові вчення в історії політичної думки України.

Зародження національної політико-правової ідеології. Ідеї формування періоду Української гетьманської державності. Політико-правові погляди П.Орлика та їх вплив на розвиток національної політичної і правової ідеології. Становлення ліберального і демократичного напрямків державно-правової думки. Програмні документи і погляди представників Кирило-Мефодіївського товариства. Політична діяльність та державно-правові вчинки М.Грушевського і В. Винниченка.

Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології.

Соціальний конфлікт: сутність і природа. Основні концепції соціального конфлікту у сучасній зарубіжній політології («конфліктна модель суспільства» Р. Дарендорфа, «загальна теорія конфлікту» К.Болдінга). Функції і типологія конфліктів. Політичний конфлікт і політична криза. Поведінкові концепції влади. Теорія еліт і політика концепції «політичного класу» Г. Моска. Меритократична модель розвитку суспільства. Політична еліта і політичне лідерство.

Тема 5. Політична влада і політична система суспільства.

Влада як системоутворюючий чинник політичної системи. Основні концепції політичної влади. Форми та механізми політичної влади. Поняття легітимності влади та види легітимності. Принцип поділу влади: теорія і практика. Поняття і структура політичної системи. Держава в політичній системі суспільства. Проблеми становлення політичної системи України.

Тема 6. Політичні партії в політичній системі.

Поняття, ознаки і типологія політичних партій. Типологія партійної системи. Роль і функції партії у політичному житті. Політичні партії і пропорційні виборчі системи. Причини переходу до багатопартійності. Проблеми становлення багатопартійності в Україні. Політичні партії і громадські об'єднання і рухи. Головні напрями реформування політичної системи України.

Тема 7. Політична свідомість і політична культура.

Поняття «політична свідомість». Типи політичної свідомості. Поняття «політичної культура»: зміст і структура. Типологія політичних культур. Політична свідомість і політична поведінка в структурі політичної культури. Політична культура в сучасній Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
ПОЛІТИЧНА НАУКА: ПРЕДМЕТ, СТАНОВЛЕННЯ, МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ВЛАДИ												
Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.	14	2	2			10	14	1				13
Тема 2. Генезис і розвиток світової політичної думки	12	2	2			8	12	1				11
Тема 3. Політико-правові вчення в історії політичної думки України.	12	2	2			8	12		1			11
Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології.	14	4	2			8	14	1	1			12
Тема 5. Політична влада і політична система суспільства.	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 6. Політичні партії в політичній системі.	14	2	2			10	14		1			13
Тема 7. Політична свідомість і політична культура.	12	2	2			8	12					12
Усього годин	90	16	14			60	60	4	4			82

5. Змістові модулі навчальної дисципліни

Модуль 1. ПОЛІТИЧНА НАУКА: ПРЕДМЕТ, СТАНОВЛЕННЯ, МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ВЛАДИ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (2 год.)

Тема 2. Генезис і розвиток світової політичної думки (2 год.)

Тема 3. Політико-правові вчення в історії політичної думки України (2 год.)

Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології (4 год.)

Тема 5. Політична влада і політична система суспільства (2 год.)

Тема 6. Політичні партії в політичній системі (2 год.)

Тема 7. Політична свідомість і політична культура (2 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (2 год.)

Тема 2. Генезис і розвиток світової політичної думки (2 год.)

Тема 3. Політико-правові вчення в історії політичної думки України (2 год.)

Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології (2 год.)

Тема 5. Політична влада і політична система суспільства (2 год.)

Тема 6. Політичні партії в політичній системі (2 год.)

Тема 7. Політична свідомість і політична культура (2 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (10 год.)

Тема 2. Генезис і розвиток світової політичної думки (8 год.)

Тема 3. Політико-правові вчення в історії політичної думки України (8 год.)

Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології (8 год.)

Тема 5. Політична влада і політична система суспільства (8 год.)

Тема 6. Політичні партії в політичній системі (10 год.)

Тема 7. Політична свідомість і політична культура (8 год.)

Підсумкова тека: залік

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Модуль 1. ПОЛІТИЧНА НАУКА: ПРЕДМЕТ, СТАНОВЛЕННЯ, МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ВЛАДИ

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (1 год.)

Тема 2. Генезис і розвиток світової політичної думки (1 год.)

Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології (1 год.)

Тема 5. Політична влада і політична система суспільства (1 год.)

СЕМІНАРСЬКИЙ МОДУЛЬ

Тема 3. Політико-правові вчення в історії політичної думки України (1 год.)

Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології (1 год.)

Тема 5. Політична влада і політична система суспільства (1 год.)

Тема 6. Політичні партії в політичній системі (1 год.)

МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна (13 год.)

Тема 2. Генезис і розвиток світової політичної думки (11 год.)

Тема 3. Політико-правові вчення в історії політичної думки України (11 год.)

Тема 4. Основні напрямки сучасної зарубіжної політології (12 год.)

Тема 5. Політична влада і політична система суспільства (10 год.)

Тема 6. Політичні партії в політичній системі (13 год.)

Тема 7. Політична свідомість і політична культура (12 год.)

Підсумкова тека: залік

6. Методи навчання

Програма передбачає комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності бакалаврів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього бакалавра права з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу й спілкування (зокрема, студенто-центроване, самостійне та проблемно-орієнтоване навчання). З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання.

Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; інформаційно-комунікаційні технології.

У програмі передбачаються такі методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (семінарські заняття тощо);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, написання реферату тощо);
- самостійна робота.

7. Методи контролю

Оцінювання здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю:

- усні форми контрольних заходів (індивідуальне та фронтальне опитування, колоквіуми тощо);
- письмові форми контрольних заходів (термінологічні диктанти, тестування, написання рефератів та доповідей тощо);
- елементи новітніх форм контролю (відповідь за опорним конспектом, опорною схемою або таблицею, виконання аналітичних та практичних завдань тощо);
- практичні форми контрольних заходів (розробка та захист презентацій тощо).

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому, практичному методу контролю знань, зокрема: усним та письмовим екзаменам, залікам, колоквіумам, шляхом перевірки результатів самостійно виконаних завдань тощо.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Відповідно до *Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»* (наказом МОН №1379 від 12.12.18 р.) та *Освітньо-професійна програма «Право» з підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти* система оцінювання результатів навчання базується на таких основних принципах:

- обґрунтованість – оцінка повинна бути співмірною рівню результатів навчання;
- неупередженість – результати оцінювання мають бути об'єктивними і не залежати від суб'єктивної позиції того, хто оцінює, а критерії та методи оцінювання – єдиними для всіх, хто оцінюється;
- зрозумілість – система оцінювання повинна бути чіткою і абсолютно визначеною наперед як для тих, хто оцінює, так і тих, кого оцінюють;
- корисність – оцінювання повинно позитивно сприйматись тими, кого оцінюють, і бути внеском у здійснення завдань освітньо-професійної програми.

Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній системі організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті (наказ ХДУ від 29.03.2016 р. № 218-Д) визначає, що: оцінювання академічних досягнень студентів здійснюється під час міжсесійного (поточного та атестаційного) та семестрового контролю знань студентів.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент в повній мірі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних та письмових відповідей, всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Усі практичні завдання виконано в повному обсязі та без помилок.

4 (добре)

Студент достатньо в повній мірі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, під час усних виступів та письмових відповідей, здебільшого розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Під час висвітлення окремих питань не вистачає достатньої глибини відповіді та аргументації, допускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконав більшість практичних завдань.

3 (задовільно)

Студент частково володіє навчальним матеріалом, виявляє базові знання. Під час усних та письмових відповідей викладає його фрагментарно, поверхово, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно виконав половину практичних завдань.

2 (незадовільно)

Студент недостатньо володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає при цьому суттєві помилки. Правильно виконав окремі практичні завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повторною і вичерпністю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивовувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу студент виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Студент уміє застосувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає чітко, послідовно, аргументовано. Студент уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посилаючись на першоджерела.

4 (добре)

Студент знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, але у викладі матеріалу допускається помилки у визначенні значимості того чи іншого джерела. Чітко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання, але не завжди підкріплює відповідь прикладами. Відповідь студента логічна, структурована. Проте допускає деякі неточності у формулювання узагальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.

3 (задовільно)

Студент у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі неточності, відповідь студента неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Студент знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.

2 (незадовільно)

Студент не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання відповідає лише частково. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу та відсутність сформованого понятійного апарату.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕФЕРАТУ

Викладене розуміння реферату як цілісного авторського тексту визначає критерії його оцінювання: новизна змісту; обґрунтованість вибору джерел; ступінь розкриття сутності питання; дотримання вимог до оформлення.

Новизна змісту: а) актуальність теми дослідження; б) новизна й самостійність у постановці проблеми, формулювання нового аспекту відомої проблеми у встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньопредметних, інтеграційних); в) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал; г) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень; д) стильова єдність тексту.

Ступінь розкриття сутності питання: а) відповідність плану темі реферату; б) відповідність змісту й плану реферату; в) повнота й глибина знань з теми; г) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом; е) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору по одному питанню (проблемі).

Обґрунтованість вибору джерел: а) оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, останні статистичні дані, довідки й т.д.).

Дотримання вимог до оформлення: а) правильність оформлення посилання на використану літературу, список літератури; б) оцінка грамотності й культури викладу (у т.ч. орфографічної, пунктуаційної, стилістичної культури), володіння термінологією; в) дотримання вимог до обсягу реферату.

5 (відмінно)

Виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання

4 (добре)

Виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано

3 (задовільно)

Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді

2 (незадовільно)

Тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОПОВІДЕЙ

При оцінці відповіді необхідно виділити наступні елементи: актуальність описаної проблеми та реальність запропонованого механізму вирішення даної проблеми; подання власної точки зору (позиції, ставлення) при розкритті проблеми; розкриття проблеми на теоретичному рівні (у порівнянні і з обґрунтуваннями); логіка в аргументації свої точки зору, врахування реальних обставин суспільного життя та власного життєвого досвіду; оригінальність підходу до вирішення проблем; узгодженість в тексті ключових тез та аргументів; несуперечність особистісних суджень.

5 (відмінно)

Відображена світоглядна позиція автора, його погляд на сутність проблеми. Проблема розкрита на теоретичному рівні, у зв'язках і з обґрунтуваннями, з точним і повним використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді. Робота логічна, послідовна, композиційно чітка. Дано аргументацію своєї думки з опорою на факти громадського життя або особистий досвід.

4 (добре)

Представлено власну точку зору (позицію, ставлення) при розкритті проблеми. Проблема розкрита на теоретичному рівні, з обґрунтуваннями, з достатнім використанням фахових термінів і понять у контексті відповіді. Власна думка аргументована фактами громадського життя або особистим досвідом.

3 (задовільно)

Проблема розкрита при формальному використанні фахових термінів. Власна думка не достатньо аргументована фактами громадського життя або власним досвідом.

2 (незадовільно)

Тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми, наявний плагіат.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Студент повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.

4 (добре)

Студент розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.

3 (задовільно)

Студент розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.

2 (незадовільно)

Студент у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ, ЯК ВИДУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5 (відмінно)

Завдання виконано в повному обсязі та студентом самостійно. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, володінні різними способами читання, складанню плану, підготовці рецензії та/або конспекту, вмінню користуватися бібліотекою, здійснювати спостереження, експеримент тощо. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, синтезу, порівнянні, класифікації, систематизації, узагальненні, абстрагуванні, вмінні відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо. Вміння застосовувати на практиці набуті знання виражаються у володінні умінням творчо-пошукової діяльності.

4 (добре)

Завдання виконано в неповному обсязі. Індивідуальне завдання студент виконав за консультацією викладача. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, володінні різними способами читання, складанню плану, підготовці рецензії та/або конспекту, вмінню користуватися бібліотекою. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, синтезу, порівнянні, класифікації, систематизації, узагальненні, вмінні відповідати на запитання. Студент демонструє вміння застосовувати на практиці набуті знання у стандартних практичних ситуаціях.

3 (задовільно)

Завдання виконано в фрагментарно. Індивідуальне завдання студент виконав за консультацією викладача. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються у роботі з підручником, підготовці конспекту, вмінню користуватися бібліотекою. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у визначенні понять, аналізі, класифікації, вмінні частково відповідати на запитання. Студент демонструє уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань та здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.

2 (незадовільно)

Виконано окремі елементи індивідуального завдання. Рівень самостійності студента дуже низький. Навчально-інформаційні уміння студента виражаються лише у роботі з підручником. Навчально-інтелектуальні уміння студента під час виконання індивідуального завдання виражаються у частковому визначенні понять та здатності на побутовому рівні відповідати на запитання. Студент має низький рівень сформованості фахових методичних вмінь, або не демонструє його взагалі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ (приклад)

Час виконання 80 хвилин

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які студент може набрати 45 тестових балів (кожна правильна відповідь оцінюється в 1,5 бали).

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 46 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
45	100	А відмінно	22	59	FX незадовільно
44	97		21	56	
43	95		20	52	
42	91		19	49	
41	89	В добре	18	45	
40	86		17	42	
39	84		16	38	
38	82		15	35	
37	80	С добре	14	34	
36	78		13	29	F незадовільно
35	76		12	26	
34	74		11	23	
33	72		10	21	
32	71	D задовільно	9	19	
31	69		8	17	
30	67		7	15	
29	67		6	13	
28	65		5	10	
27	64	Е задовільно	4	8	
26	63		3	6	
25	62		2	4	
24	61		1	2	
23	60		0	1	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАЛІКУ

<u>Зараховано</u>	<u>Відмінно А</u> <u>90-100 б</u>	Здобувач має глибокі, міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати основні дефініції, використовуючи наукову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми становлення і розвитку дисципліни. Має уявлення про структуру та характеристики основних положень дисципліни. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу положень дисципліни. Володіє здібностями до організації самостійного вивчення окремих питань курсу, самостійного і творчого виконання індивідуального та самостійного завдання, а також самостійної роботи з науковою, навчально-методичною літературою.
	<u>Добре В</u> <u>82-89 б</u>	Студент має міцні, ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити деякі незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Знає основні проблеми становлення дисципліни. Володіє навчальним матеріалом, що висвітлює структуру та характеристику елементів дисципліни. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання, припускаючи при цьому незначні неточності. Володіє здібностями до організації самостійного вивчення окремих питань курсу, самостійного і творчого виконання індивідуального завдання, а також самостійної роботи з науковою, навчально-методичною літературою.
	<u>Добре С</u> <u>74-81 б</u>	Здобувач знає програмний матеріал повністю, але допускає незначні помилки. Менш активно реалізує свої здібності щодо організації самостійного вивчення окремих питань курсу, самостійного і творчого виконання індивідуального завдання, а також самостійної роботи з науковою, навчально-методичною літературою.
	<u>Задовільно D</u> <u>64-73 б</u>	Здобувач знає основні питання курсу, має уявлення про основні проблеми становлення та розвитку інформаційних технологій та комп'ютерних правових систем, але допускає помилки. В цілому його знання мають загальний, неглибокий і несистемний характер. Має деякі прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Відповіді студента часто не підкріплені знання дисципліни. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Не завжди в повній мірі може організувати самостійне вивчення окремих питань курсу, самостійне і творче виконання

		індивідуального завдання, а також самостійну роботу з науковою, навчально-методичною літературою.
	<u>Задовільно Е</u> <u>60-63 б</u>	Здобувач знає основні теми курсу, має уявлення про основні проблеми становлення та розвитку дисципліни, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Не здатний самостійно давати характеристику та оцінку основним поняттям та категоріям, не розуміє актуальності при використанні досвіду минулого.
<u>Не зараховано</u>	<u>Незадовільно ЕХ</u> <u>35-59 б</u>	Здобувач має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, розкриття основних процесів та понять відбувається на побутовому рівні. Практичні навички на рівні розпізнавання.
	<u>Незадовільно F</u> <u>1-34 б</u>	Здобувач повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

**Таблиця переведення оцінок з національної системи оцінювання
в 100-бальну при застосуванні середнього балу поточного, атестаційного і семестрового контролю**

Національна система та система ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік	Національна система та система ECTS	Середній бал	100-бальна система	Залік
Відмінно А	5,0	- 100 б.	Зараховано	Задовільно Е	2,9	- 60 б.	Не зараховано
	4,9	- 97 б.			2,8	- 60 б.	
	4,8	- 93 б.		Незадовільно FX	2,7	- 59 б.	
	4,7	- 90 б.			2,6	- 56 б.	
Добре В	4,6	- 89 б.			2,5	- 52 б.	
	4,5	- 87 б.			2,4	- 49 б.	
	4,4	- 85 б.			2,3	- 45 б.	
	4,3	- 83 б.			2,2	- 42 б.	
Добре С	4,2	- 81 б.			2,1	- 38 б.	
	4,1	- 80 б.			2,0	- 35 б.	
	4,0	- 78 б.		Незадовільно F	1,9	- 34 б.	
	3,9	- 76 б.			1,8	- 29 б.	
	3,8	- 74 б.			1,7	- 23 б.	
Задовільно D	3,7	- 73 б.			1,6	- 18 б.	
	3,6	- 71 б.			1,5	- 13 б.	
	3,5	- 69 б.			1,4	- 8 б.	
	3,4	- 67 б.			1,3	- 4 б.	
	3,3	- 64 б.			1,2	- 3 б.	
Задовільно Е	3,2	- 63 б.			1,1	- 2 б.	
	3,1	- 62 б.			1	- 1 б.	
	3,0	- 61 б.					

Оцінка з дисципліни за семестр, що виставляється у «Відомість обліку успішності», складається з урахуванням результатів поточного, атестаційного й семестрового контролю і оформлюється: за національною системою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS

100-бальна система	оцінка ECTS	оцінка за національною системою	
		екзамен, диференційований залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні питання сучасної політики: слов.-довід. для працівників органів внутр. справ України / Львів. держ. ун-т внутр. справ; за ред. проф. М. П. Гетьманчука ; упоряд.: Андрушко Л. М. [та ін.] / М. П. Гетьманчук (Заг. ред.), Л. М. Андрушко (Упоряд.), Г. С. Боровська (Упоряд.), В. С. Бліхар (Упоряд.), М. А. Бучин (Упоряд.), Н. В. Гайворонюк (Упоряд.). — Л. : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. — 188 с.
2. Біляков Г. Ф., Димитрова Л. М., Дідковська Г. І., Іпатов Е. Ф., Калиновська Л. Д., Кисельов С. О., Крижанівська О. П. Політологія: підручник / Л. М. Димитрова [та ін.] ; за ред.: Л. М. Димитрової, С. О. Кисельової / Димитрова (ред.)Кисельов (Ред.). — К. : Знання, 2009. — 206 с.
3. Горбач Олександр, Демчишак Руслан Політологія: навчальний посібник. - Львів: ЛДІНТУ ім. В. Чорновола, 2011.-264 с.
4. Кулагін Юрій Ігорович, Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. / Ю. І. Кулагін, В. І. Полурез; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. — 231 с.
5. Логвина В.Л., Михайлик А.О. Політологія: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Кам'янець-Подільський національний ун-т ім. Івана Огієнка; Подільський держ. аграрно-технічний ун-т. — 2-ге вид. — Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О.В.; Абетка, 2009. — 304 с.
6. Мироненко Олександр Миколайович, Горбатенко В. П.. Історія вчень про державу і право: навч. посіб. / О. М. Мироненко, В. П. Горбатенко. — К. : Академія, 2010. — 454 с.
7. Панібудьласка В.Ф., Перегуда Є.В., Ришко Н.І., Стеценко С.В., Оксюковський Павло Павлович. Політологія. Політичні системи в умовах демократизації: тексти лекцій для студ. усіх спец. і форм навчання / Київський національний ун-т будівництва і архітектури. — К. : КНУБА, 2009. — 88с.
8. Рудич Фелікс Михайлович. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл.. — Вид. 3-тє, перероб., доп. — К. : Либідь, 2009. — 480с.
9. Цимбал Петро Володимирович, Тягло Олександр Володимирович, Сошников Андрій Олександрович, Шаповаленко М. В., Калиновський В. Політологія: навч. посіб. для вищ. навч. закл.:у 2 ч. / Харківський національний ун-т внутрішніх справ / Петро Володимирович Цимбал (заг.ред.). — Х.:ХНУВС, 2009. – 367 с.
10. Шляхтун, П. П. Політологія: історія та теорія : підручник / П. П. Шляхтун. - К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010.-451 с.

Допоміжна

1. Алексеєнко І. Г. Форма державного правління як парадигмальна основа розвитку інституційної структури політики: моногр. - Д.: Пороги, 2011. - 427 с.
2. Бех В.П., доктор філософських наук, професор В. В. Давиденко, доктор політичних наук Денисюк, С. Г. Технологічні виміри політичної комунікації : монографія / С. Г. Денисюк. - Вінниця : ВНТУ, 2010. - 276 с.
3. Дмитренко М. А. Лекції з політології: інститут президенства. Навчально-методичний посібник / М. А. Дмитренко. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. - 229с.
4. Лекції з політології : навч.-метод. посіб. Вип. 1 / ред.: О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2009. - 332 с.
5. Малкіна Г.М. Політична відповідальність у демократичному суспільстві (інституціональний аспект) : монографія. - К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. - 326 с.
6. Пахарев А.Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні. Навчальний посібник. - К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. - 182
7. Політична абетка: матеріали для практичного використання. [Текст] / За наук, ред. док.наук держ. упр. О. В. Радченка; Редактор-упорядник А. В. Карташов, [авт.-упоряд. А. Ю.

Геращенко, М. Д. Городок, А. В. Карташов, К. В. Плоский, О. В. Радченко, В. С. Радчук, О. Г. Солонтай, О. М. Спутай, В. М. Стах, О.Л. Храбан]; Вид. 8-е, доп. і перероб. - Житомир, 2010.- 350 с.

8. Правничо-політологічні виміри освіти: До 180-річчя Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова / Б. І. Андрусишин, О. О. Морозова, А. А. Карнаух, З. Ю. Шевчук, Л. Ф. Купіна, Р. Г. Песцов, О. В. Бабкіна, А. А. Булда, Р. В. Губань, С. П. Дмитренко, Р. М. Вернидуб; ред.: Б. І. Андрусишин; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. - 269 с.

10. Інформаційні ресурси

Бібліотечний фонд ХДУ:

Бази даних власної генерації, що мають постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет (відкритий доступ):

- Електронний каталог **eLibrary** (<http://elibrary.kspu.edu/>);
- Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету **eKhSUIR** (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).

Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес:

- **Web of Science** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Scopus**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Springer Link** (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>).

Організація доступу до відкритих інформаційних ресурсів (корисні посилання на Web-сторінці Наукової бібліотеки).

- **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJSc.aspx>)
- **Іноземні електронні ресурси вільного доступу**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
- **Фахові періодичні видання**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx
- **Українські Інтернет-ресурси**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx